

*Konstnärliga forskningsprocesser,
Konstfack 2014
Monica Larsson
www.monicalarsson.se
mail:monica@monicalarsson.se*

En text om beröringspunkter mellan några
konstverk gjorda av
Eija-Liisa Ahtila, Eva Koch och Monica Larsson.

Tjärnen, Monica Larsson

Att skriva om egna verk och processen

Essän är ett försök att skriva om ett verk som jag redan har gjort och som tagit lång tid att göra och att skriva om det i relation till några andra konstnärskap som har påverkat mig. Jag har funderat kring vad jag tänkte, läste och lyssnade på under processen när "En annan skog" blev till, vilka filmer, vad som inspirerade? Vilka idéer? Vilka val gjorde jag och vilka möjligheter valde jag?

Jag minns att en dag när jag var bakfull fick en syn av en svävande kropp över ett fält, som var så stark att jag bestämde mig att visualisera den synen i ett konstverk. Jag försökte lösa det på olika sätt. Min dotter var då elva tolv år och precis i det där stadiet mellan att vara barn och på väg i att bli kvinna. Det stadiet är så fragilt och jag ville skildra det. Jag tog form på henne i olika omgångar med ett trevligt material som heter alginat och är gjort på alger. Ansiktet tog jag form på i två omgångar så hon skulle kunna andas och inte få panik. Händerna togs det form på för sig, fötter för sig. Ben, armar och torson tog jag form på med gipsbindor och gips. När jag tog form på torson andades hon så att det blev sprickbildningar som jag lät vara kvar som en del i processen. Jag har arbetat i min ateljé i den gamla porslinsfabriken i Gustavsberg, närvaron av ugnar och andra personer som arbetar med lera har naturligtvis haft påverkan på vilka material jag har valt att arbeta med till verket. Jag blev fascinerad av porslinslerans hudliknande genomskinlighet och jag insåg inte då hur svårt det är att göra stora kroppsformer i porslinslera, för när man bränner leran så har den ett stadium då den blir alldeles mjuk och lätt deformeras, dessutom krymper den mycket, ungefär tjugofem procent. Hela den här processen tog lång tid, och jag hann prova olika sätt för att få de olika kroppsdelarna att inte ändra form, jag blandade i pappersfibrer i porslinsleran och byggde en slags inre skelett i kroppsdelarna, men det gick bara åt skogen hela tiden. Jag lyckades inte att gjuta och bränna flickkroppen i porslinslera utan att den blev deformerad, jag övergick till en stengodslera med chamotte som liknar porslinsleran. Men som inte blir lika fet och svettig som porslinsleran kan bli. Som inte riktigt har samma hudkänsla. Jag funderade också över hur jag skulle kunna få den svävande känsla som kroppen hade i drömmen, det var något motsägelselfullt att försöka få en ganska tung kropp i stengods att sväva i ett landskap.

Eija-Liisa Ahtila "Parallella världar"

Eija-Liisa Ahtila är en konstnär som har funnits med i utställningar som jag har sett ända sedan jag gick på konsthögskolan i Umeå. Hon har varit med på Dokumenta XI, Venedig

Bienalen och nu för två år sedan på Moderna Museet. Hon är en konstnär i vars verk jag känner igen mig i tankar och idéer, det finns likheter i sätt att lösa saker på. Hon säger i en intervju på Moderna Museet att "Det handlar inte om vad man gör, utan hur man gör det". Det är en sympatisk metod. Hon funderar över vad man kan göra med rörliga bilder, vad finns det för möjligheter? Hon försöker tänja på gränserna på vad en rörlig bild kan innebära.

Eija-Liisa Ahtila “Talo/The house”

Eija-Liisa Ahtilas val att ta med djur och natur i filmerna är ett sätt att säga att vi inte borde vara så människocentrerade utan se oss som en del i naturen och inte som planetens härskare. Det finns inte bara ett sätt att se på utan vi har våra begränsningar och att vi alla lever i olika världar som existerar samtidigt. Det är något som jag tycker är sympatiskt, att olika sätt att tänka finns parallellt och det skapar också en öppning för olikheter. Som inte måste ha en hierarkisk ordning. Eftersom jag har kommit i nära kontakt med personer med intellektuella funktionshinder har jag fått en nyfikenhet att förstå andra sätt att tänka och uppfatta omvärlden på. Det finns många sätt som personer uppfattar omvärlden på. Det är något som jag vill föra in i nya kommande verk.

Eija-Liisa Ahtilas verk är oftast inte linjära, det är historier som är intrikata och mångfacetterade. Ljudet behöver inte finnas samtidigt med bilden utan kan hänga ihop med en annan bild som i ”Talo/ The house”, som handlar om en kvinna vars verklighet håller på att upplösas. Hon hör röster som förändrar hennes uppfattning av rummet och tiden. Före verket hade Ahtila samtal med psykotiska patienter som hade kommit över sin sjukdom. Hon försökte att förstå en annan rumslig och tidsmässig perception, och genom bild och ljud reproducera en onormal tankeprocess. Elisa kommer hem med sin bil och parkerar den utanför huset och det börjar hända surrealistiska saker som att kon på TV:n kommet ut i rummet och att ljudet från kylskåpet inte hörs i köket utan i vardagsrummet och till slut svävar Elisa iväg bland grantopparna.

Eija-Liisa Ahtila “The house”

Installationen “Talo/The house” projiceras på tre väggar i ett rum. Det skapar en känsla av att man är inne i huset, eller är det kanske i Elisans huvud. I filmen kör en kvinna till ett avskilt hus och det som utspelar sig i och kring huset har en drömligt tillstånd över dig. Man kan se det som en slags flytande konstruktion av den personliga identiteten hos Elisa. Installationen talar både till det sinnliga och ickeverbala samtidigt som det skapar ett intresse och förundran över det som händer på filmen, det som en inte riktigt förstår med en gång, installationen lever vidare och får en att fundera över som händer i filmerna och hur det hänger samman.

En annan skog

Betydelsefullt i processen är att jag ville fundera över det som betytt så mycket för mig att jag valde att bli konstnär och det är Filmstudion i Umeå där jag såg alla filmer, det var min första konstupplevelse när jag såg Tarkovskijs ”Spegeln”. Den var så stark att jag tänkte att det här kan jag inte förstå – det är bara att åka med. Där såg jag också Verner Herzog ”Hjärta av glas” som var ett så starkt intryck att den fick mig att cykla runt i snöyran i Umeå för att kunna varva ner. Jag såg allt, alla möjliga experimentella filmer som visades där. Under tiden jag gjorde verket ”En annan skog” såg jag återigen alla Tarkovskijs filmer och läste alla böcker som jag hittade om och av honom. Det jag verkligen gillar är hans sätt att skildra livet på ett icke linjärt sätt utan med överlagringar och tidshopp och där olika skådespelare kan spela flera roller, till exempel både mamman och mormodern. Att hans filmer skildrar ett flöde där tiden inte är en rak linje utan en slags spiralrörelse så att man färdas fram och tillbaka i tiden. Det blir mer som jag upplever verkligheten. När jag såg filmerna igen ett fanns scener som var exakt så som jag kom ihåg från tidigare och scener som jag helt hade glömt bort. Scenen i Spegeln där kvinnan sitter och röker på en gärdesgård och en man kommer gående över ett bovete-fält som blommar. Ladan som brinner upp. Men jag mindes inte alls det dokumentära inslaget i svart-vitt, med soldaterna i Röda armén som korsade sjön Sivash i leran i filmen ”Spegeln”. Tempot i Tarkovskijs filmer är ett helt annat än det vi är vana vid idag, hans tempo då var mycket långsammare än det är i filmer som görs nu. Han hade ett sätt att behandla bilderna i filmerna där bilden i sig har ett uttryck och inte bara är viktig för berättelsen. Det finns också en otroligt vacker kärleksscen i ”Offret” där kvinnan leviterar.

I verket ”En annan skog” har jag försökt att återskapa minnet av den känsla som Tarkovskijs filmer gav mig för många år sedan. Jag har velat bjuda betraktaren i ett tillstånd, en känsla. Kanske liknande det tillstånd jag har när jag arbetar konstnärligt och jag samtidigt är väldigt koncentrerad och samtidigt i ett slags meditativt tillstånd. Där jag både är medveten och omedveten samtidigt. Jag är medveten om att om jag, inte är där, blir det inte bra och samtidigt kan jag inte tänka för mycket. Ofta annars till vardags far tankarna runt i huvudet snabbt och hoppar än hit och än dit, men när jag arbetar med ett verk är det som att tankarna stannar upp, eller rör sig på ett annat sätt. I arbetet i ateljén kan det uppstå ett stillsamt, vilsamt flöde, som inte är ansträngande, en koncentration, man är här och nu, bara det som är viktigt just nu finns där i tankarna.

Monica Larsson, ”En annan skog”

Om nätterna

Parallellt med avgjutandeprocessen, var jag ute i naturen (och i staden) och fotade och filmade. I samband med det pratade jag med min bror om att göra något tillsammans och vi kom fram till att vi ville att det skulle vara ”som man mumlar om natten” med det menade vi nog att det skulle vara öppet för infall, ungefär så där som det kan vara när man är uppe om natten och de vanliga dagsrutinerna inte finns där.

Tomas gjorde musik till de tre filmerna i “En annan Skog”. I katalogen “Om nätterna” möter hans dikter mina svartvita fotografier.¹

Monica Larsson, “En annan skog”

En dag när jag åkte förbi Bogesundslandet mot Waxholm på väg till en hästkurs såg jag en blötlagd björkskog, en märklig upplevelse, först förstod jag inte vad det var, utan först senare förstod jag, att de hade dämt upp en björkskog för att vattna en golfbana. Och nu stod alla dessa björkar och dog, en efter en föll de ner i vattnet. Jag tänkte att det här måste jag ju filma, jag åkte tillbaks med kanoten och en kollega och vi filmade en dag i november då allt var grått utom lite mossa och lite torkat gräs. Den filmen ledde vidare till nästa som jag filmade från kanoten i kanalen mellan Värmdö och Ingarö där vassen är så hög. Jag har passerat där många gånger och fascinerats av ljudet i vassen och känslan av att glida mellan de två landkropparna. Sedan kom den tredje filmen till när jag filmade cyklande på små skogsvägar med kameran på bröstkorgen, filmade trädkroppar och himlen. Den filmen skapar lite samma upplevelse som när en var liten och låg i en barnvagn och tittade upp på himlen och trädkropparna från ett annat perspektiv än det man vanligen har när man går upprätt.

¹ http://issuu.com/monicalarsson/docs/issuu_omnatterna

Horizontal

Eija-Liisa Ahtila visade ett verk som heter ”Horizontal ” på Moderna Museet, där hon har filmat en gran med sex tagningar och de visas som sex olika projektioner, för att det inte gick att filma granen som individ med en kamera, då fick hon (och filmteamet) lov att backa och det blev ett landskap. Kamerans format och mekanism gjorde att de fick lösa frågan på ett annat sätt i den konstnärliga processen. Horizontal får oss att fundera över oss själva och vårt förhållande till naturen. På museet vänder hon trädet horsontellt till ett gigantiskt porträtt, en poetiskt ”målning” där vinden gör att de olika delarna rör sig osynkroniserat. Eija-Liisa Ahtila, kommenterar sitt verk ”Horizontal” (2011). *“The cinematic device has this trust built around it, yet it can’t read all kinds of worlds and show them to us. I try to show that the worlds of, for example, nature and specifically human cinematic expression don’t meet. Even if they do exist in this world together, they are parallel”*

“The intention was to shoot first a few landscapes and then some of those huge trees that grow there. But soon it became obvious that we could not shoot a big tree with a film camera. The reason for that is obvious: Due to the aspect ratio of the film frame, one cannot capture the size and height of the tree. One only gets part of it. And if one uses a wide-angle lens, the tree appears distorted. If one walks further away from the tree, the result will be a landscape, not a portrait of a tree. This led me to think about the relationship of the mechanics of film and the central role of the technical devices and equipment, which have been created for the extension of our perception.”¹

---

1 http://www.huffingtonpost.com/stephen-knudsen/eijaliisa-ahtila-creature_b_4520350.html

Tjärnen

Samma vecka som jag var med på en workshop med Gunilla Röör på Studio 44 tillsammans med tio andra konstnärer letade jag bland mina filmsekvenser som jag samlat under året som ett skissarkiv och hittade några som jag gillade - de talade till något i mig. Jag gör ofta så att jag jobbar på - samlar material, foton, film, och skulpturobjekt som har beröringspunkter med tankar, idéer och frågeställningar som sysselsätter mig. Sedan kan det få ligga till sig, mogna och kokas ner till ett verk.

Vi hade satt igång med ett utställningsprojekt med arbetsnamnet "Psyke". Det som hände under workshopdagen skulle bli utgångspunkt till utställningen på Galleriet. "Tjärnen" är en film av mig och med musik av Maria Lundberg. Som jag ser det är det ett porträtt av en tjärn och ett tillstånd. Jag filmade tjärnen en natt i Norrland när jag inte kunde sova och klockan var kring tre. En sak som blir tydlig är tiden och platsens betydelse för processen. Under tiden när en är inne i processen kommer små infall in som man kan ta upp, ta tag i. De små infallen är nog så viktiga i det slutliga verket. Tiden behövs så att det kan få växa fram verk, som är direkta och talande om inte till intellektet så till andra delar av den mänskliga perceptionen. Jag tror att både rummet man vistas i och ens eget kroppsminne tillför processen beståndsdelar.¹

Tjärnen, Monica Larsson

---

1 <http://www.studio44.se/exhibition/psyke>

Foton från en workshop med
Gunilla Röör på
Studio 44, 2014
Foto: Monica Larsson

Foton från en workshop med
Gunilla Röör på Studio 44, 2014
Foto: Monica Larsson

Eva Koch

Under ett konstprojekt i Baku, Azerbajjan, 2009-2011 kom jag att lära känna Eva Koch och hennes konstnärsskap, när vi båda gjorde offentliga verk i projektet "Azerbajjani art stations"¹. Hon är en väsentlig och intressant samtidskonstnär i Danmark, hon har även gjort offentliga verk i Sverige, på Södertörns Högskola, Södersjukhuset och i Hammarby Sjöstad. När hon ställde ut på Glyptoteket i Köpenhamn sågs vi där och jag såg hennes utställning.

Från vänster Johanna Hyrkäs, Lotte Konow Lund, Eva Koch och Catrin Lundqvist. Foto: Monica Larsson

Utställningen på Glyptoteket 2010, Salammbô

Vad var det som fick en samtidskonstnär som Eva Koch, som vanligen gör verk som handlar om livet som vi lever nu, att fokusera på en skulptur i Glyptoteket och en novell av Gustave Flaubert? Förmodligen vill hon skicka en fråga till det förflutna som handlar om representationen av kvinnan. Idéer som fortfarande är aktuella idag. Förmodligen vill hon ge en annan bild av kvinnan. Det är en fråga om arketyper som finns kvar från Gamla Testamentet och fram till Lady Gaga. Om man rör sig runt i Glyptoteket är majoriteten av kvinnorna representerade med få eller inga kläder alls och de är unga och vackra, gjorda av män och de vänder sig till den manliga blicken.

¹ "Azerbajjani art Stations"; under ett treårigt projekt var det fem konstnärer från de Nordiska länderna som gjorde offentliga verk på fem kulturhus i och kring Baku i Azerbajjan, Monica Larsson, SE, Eva Koch, DK, Lotte Konow Lund, NO, Anna LINDAL, IS, Johanna Hyrkäs, FI, Catrin Lundqvist, SE, projektledare och Stefan Wrenfeldt SE, dokumentär-filmare, projektet finns dokumenterat i dokumentärfilmen med samma namn som visades på SVT, se referenser.

Salammô, foto: Monica Larsson

Salammô

Skulpturen Salammô som finns på Glyptoteket är gjord av den franske skulptören Jean-Antoine-Marie Idrac¹ och är inspirerad av Gustave Flauberts Salammô från 1862. Berättelsen handlar om en ung oskuld, dotter till härskaren av Kartago flera hundra år f kr, en viljestark kvinna som använder ormen som ett medium för att fatta svåra beslut. Motivet går igen i operor, dataspel, musikvideor och kvinna-med-orm-motivet är extremt gammalt, det finns till och med i Gamla testamentet. I Idracs skulptur från 1881-1903 ser vi en kvinna som står i en sensuell pose som gör hennes kropp attraktiv för en betraktare. Eva Kochs videoinstallation Salammô representerar en mer komplicerad version av motivet. Här får vi se en mogen kvinna, med värdighet och inte ett subjekt för den manliga blicken. Eva Koch har gjort en representation av Salammô sedd genom en kvinnas ögon, som visar att den erotiska kroppen inte bara tillhör den yngre utan också den äldre kvinnan. Hennes Salammô är påklädd, och inte ett föremål för mannen, hon dansar både för sig själv och för andra. Hennes dans är inte en förförelse utan ett uttryck för ett annat tillvägagångssätt, genom hennes sinnen och för dansen i sig, det är ett annat sätt att presentera sig för en annan persons blick. Hon dansar med hela sin kropp, med den egna kroppens rytm.

¹ Uppgifter från katalogen; Eva Koch, Ny Carlsberg Glyptotek, 2010, Edited: Mai Misfeldt

Nanna

Till skillnad från Idrac's Sallambô finns inte mycket av en erotisk aura kring Nanna som är en skulptur av H.W Bissen från 1857. Hon är ordentligt klädd. Det är inget lekfullt över hennes gestalt utan hon ger ett intryck av tungsinne och melankoli. Nanna var ursprungligen en av arton kvinnliga skulpturer som innefattade både fyra danska drottningar och fjorton skulpturer av nordiska och grekiska legender. H.W. Bissen gjorde skulpturerna för att dekorera Drottningens trappa på Christiansborgs palats. Nanna representerade "The wife's Devotion Conquering the Fear of Death". Nanna är i legenden Baldurs fru, lycklig tillsammans med den vackraste av gudar. För att göra sagan kort: Baldur blir dödad av sin blinde bror och hans fru dör av sorg på hans begravningsbål. Nanna är förkroppsligandet av en trogen hustru, som följer sin man ända in i döden, och det var Bissens önskan att förmedla ett nobelt exempel att ta efter, en ordentlig fru. Nanna står i kontrast till Salammbô eftersom hon representerar madonnan, den självupppoffrande typen. Där Salammbô representerar förförelse och risker, två kvinnotyper som finns i äldre föreställningar men också förekommer idag.

När Eva Koch projicerar en 3-D film direkt på den sörjande Nanna blir hon levande, hon blinkar till oss. I Eva Kochs version har Nanna fått en vilja, en lust, en röst, hon viskar till oss: "Come here, come closer, give me your ear, the goblet of your ear, so I can lie down in it like cold water, walk with me". Effekten av texten är att den punkterar bilden av den trogna frun, som bara finns för mannen och hans vilja, istället träder bilden fram av en kvinna som är både förförisk och erotisk varelse och en individ med egen vilja, en kvinna som både sörjer sin man som och existerar för sin egen skull oberoende av sin man.

Nanna, foto: Monica Larsson

The burgers from Calais

Skulpturgruppen av Auguste Rodin (1840-1917) gjordes ursprungligen till staden Calais, som önskade ett monument över belägringen av Calais under det hundraåriga kriget. Rodin anknöt till en legend om sex invånare som 1347 erbjöd sig att offras för att rädda invånarna i den belägrade staden. Förmodligen ville man ha ett traditionellt monument med idealiserade borgare men Rodins grupp föreställer sex personer som just har förklarat att de är villiga att dö för saken, de är utmärklade, utmattade, med rakade huvuden. De är vanliga människor och de är skräckslagna och tveksamma till det öde som de går till mötes. Eva Koch har valt att föra ihop staden Calais med skulpturgruppen. Calais är platsen i Frankrike som befinner sig närmast England som under 200 år befann sig under engelskt styre. Idag finns där terminaler till eurotunneln som förbinder de två städerna. Calais är sista stoppet och den svåra barriären som unga asiater och afrikaner måste ta sig genom, den mänskliga smuggelvägen till Storbritannien. Staden har stora problem med det växande antalet av illegala immigranter, som lever under miserabla förhållanden i stadens utkant - de jagas och är inte accepterade. Eva Kochs porträtt av staden visar hamnen och fyren. Vi ser trafiken och spår av politisk graffiti i hamnen, färjorna, tunneln där immigranterna går under natten. Ibland lyckas de komma igenom ibland blir de skickade tillbaka. Vi ser slumområden i utkanten och stränder, människor i staden som är på väg till sina jobb. Framför allt ser vi trafiken. Den stora videoprojektion som bildar en fond bakom skulpturgruppen skapar en länk mellan Calais av idag och Rodins sex trötta män. Den mesta konsten som görs idag relaterar medvetet och omedvetet till konst som har gjorts tidigare. I utställningen på Glyptoteket fick Eva Koch möjlighet att direkt skapa en dialog mellan tid och rum med verk på museet. Två verk är i dialog med historiska porträtt av kvinnor och ett placerar Rodins "Borgarna från Calais" i en samtida kontext, Eva Kochs installationer bjuder in betraktaren både till att uppleva hennes verk och finna nya sätt att se på klassiska verk.

The burgers from Calais, foto: Monica Larsson

Ants

Under en arbetsperiod när jag jobbade med katalogen till “En annan skog” befann jag mig på Villa San Michele på Capri. Ute på terrassen utanför det lilla vita huset, hade en myrstig bildats. Det var en ständig ström av myror som gick upp och nedför väggen. Vissa tider på dagen var de fler. När jag började studera dem såg jag att de varje gång de mötte en annan myra hälsade de på den, som för att se om de kände igen den, eller om den kom från ett annat myrsamhälle. I köket på övervåningen fanns ett skafferi med socker (fick jag senare veta). När jag visade filmen på Ronneby Konstcentrum placerade jag projektionen från golvet och uppåt, så att myrornas stig hamnade på nittio centimeter. När barn kom in i rummet blev de överlyckliga, räknade myror, försökte fånga myror och så vidare, skrek av glädje. Det är både något komiskt och igenkännbart över myrorna. Hur de rör sig, en del rör sig långsamt, linkande, andra snabbt, springer fram. Så här skrev Jan Manker i recensionen i Omkonst: *”Det strikt organiserade och bestående samhället står inte vi människor för utan gestaltas här av myror som vandrar fram i Monica Larssons film ”Ants”. Myrornas samhällsbyggnad och inbördes kommunikationer är hårt reglerade och fungerar effektivt. Vissa djurarter har byggt upp en överlevandsstrategi som är vår överlägsen.”* (OmKonst - Labyrintisk vandring)

“Ants”, Ronneby Konstcentrum, 2013 , Monica Larsson

Materialet, relationen, det mänskliga som en inre kärna.

I en bok som jag nyligen läst 'Mentaliseringsboken'¹ som handlar om mentalisering, 'holding mind in mind' ett sätt att se sig själv utifrån och andra människor inifrån. Ett sätt att förstå sig själv och andra utifrån mentala tillstånd som tankar, känslor, impulser och önskningar. Att man reflekterar över sina egna och andras tankar och känslor och blir påmind om att varje människa har sitt eget perspektiv och tolkar verkligheten på sitt sätt. Eftersom man har olika erfarenheter, kunskaper och intressen. Mentaliseringsteorin bygger på att alla människor uppfattar verkligheten på olika sätt. Och att det krävs en viss ansträngning att förstå andra och även att förstå sig själv. I båda fallen behöver en släppa sitt eget perspektiv. En måste kliva ur sig själv för att förstå en annan människa, som har en annan historia och intressen. Att ta del av konstverk som till exempel Eija-Liisa Ahtilas ger oss en möjlighet att kliva in i andra världar. De kan ge oss möjlighet att bli uppmärksam på ens egna iakttagelser och sin position i rummet och i tiden, på jorden. Och bli medveten om iakttagelsen i det ögonblicket som man iakttar.

“En annan skog”, Ronneby Konstcentrum, 2013 , Monica Larsson

---

¹ Mentaliseringsboken av Per Wallroth, Karneval förlag 2010

Kroppen, rummet och tiden

Hur kan man uttrycka övergången mellan att vara barn och bli kvinna i ett konstverk? Fragiliteten i skapandet av jaget? Skildra livet och tiden vi lever i? Görandet, skapandet om det är en skulptur eller en film som fungerar utifrån en tolkning av en upplevd verklighet filtrerad genom mina erfarenheter, min kropp. En idé sätter igång processen, något jag ser, funderar på sätter igång processen och jag samlar, provar, hittar, GÖR och till slut kanske det svarar mot idén, känslan, upplevelsen som jag vill förmedla. Till slut kan det "sitta", det stämmer. Det handlar om mänskliga erfarenhetsvärldar, som orden inte riktigt kan beskriva, det kan konstverket uttrycka, jag är intresserad av dialogen omkring verken. Mellan mina verk och andras. Mellan mina tankar och andras. Den franske filosofen Maurice Merleu Ponty skriver om den egna kroppen i förhållande till rummet och tiden: *"My body is the fabric into which all objects are woven, and it is, at least in relation to the perceived world, the general instrument of my comprehension."*¹

Tjärnen, Monica Larsson

---

¹ Merleau Ponty, *The Phenomenology of perception*

Referenser:

- Michel Foucault, *Diskursernas Kamp*, 2008, Brutus Östlings Bokförlag
Maurice Merleau-Ponty, *Kroppens fenomenologi*, 1997, Daidalos
Hannah Arendt, *Människans villkor*, Daidalos, 1998
Julia Kristeva, *Fasans makt*, Daidalos, 1991
Tor Nørretranders, *Märk världen*, 1991, Bonnier förlag
Lucy Lippard, *Eva Hesse*, 1992, Da Capo Press
Andrey Tarkovsky, *Time Within Time*, 1994, Faber and Faber
Andrey Tarkovsky, *Sculpting in time*, translated from Russian by Kitty Hunter- Blair, 1986-87, University of Texas Press
Marina Tarkovskaja, *Skärvor av en spegel*, 1999, Ersatz 2007
Tarkovskij -tanken på en hemkonst, en antologi om Andrej Tarkovskijs filmkonst, Red: Magnus Bergh och Birgit Munkhammar, 1986, Alfabet
Andrej Tarkovskij och Christo Burman: *Apokalypsen som vision*, 2010, Atrium
Fjodor Dostojevskijs *Brott och straff*, 2011, Bonnier
Flyktpunkter Vanishing Points, Moderna Museet, 1984, Red: Olle Granath, Margareta Helleberg
Coosje van Bruggen, *Bruce Nauman, 1988*, Rizzoli NY
Per Wallroth: *Mentaliseringsboken*, 2010, Karneval förlag
Efva Lilja . *Förstår du inte vad jag säger*, 2012, Ellerströms
Eva Koch, Ny Carlsberg Glyptotek, 2010, Edited: Mai Misfeldt
Yoko Ono, *Grapefruit*, 2011, Bakhåll
Peter Glas, *Den andalusiska hunden*, 2007, Bakhåll
Alexandra Falagra, *Tecknarens manifest*, 2007
Jean Giono, *Mannen som planterade träd*, 1983, Elisabeth Grate Bokförlag
Mara Lee, *Om Eva Hesse*, 2013, Moderna Museet, Axl Books
Kurt Vonnegut, *Slakthus 5*, 1972
Jeanette Winterson, *Konst Essäer om extas och skamlöshet*, 1995, övers. 2014, Kabusa böcker
Loitering with intent, A feast of reserach, 2014, Stockholms Konstnärliga högskola, Seminarium
Föreläsning av Eva Bojner Horowitz, *Vi behöver dansa*. 2014

Filmer av Andrei Tarkovskij

- Ivans barndom*, 1962, Mosfilm
Yttersta domen/ Andrej Rubljev, 1966, Mosfilm
Solaris, 1972, Mosfilm
Spegeln, 1974, Mosfilm
Stalker, 1979, Mosfilm
Nostalghia, 1983, Mosfilm
Offret, 1986, Sandrew, Foto: Sven Nykvist

Koyaanisqatsi, Regi: Godfrey Reggio, Musik: Philip Glass, Ron Fricke.

Reggio har följt upp *Koyaanisqatsi* med *Powaqqatsi* 1988 och *Naqoyqatsi* 2002, båda med musik av Philip Glass. De tre filmerna går ibland under samlingsnamnet *The Qatsi Trilogy*.

<https://vimeo.com/44497368> *Azerbaijani Art Stations-* dokumentärfilm av Catrin Lundqvist och Stefan Wrenfeldt

Tjärnen, Monica Larsson <http://vimeo.com/96301759>

En annan skog, Monica Larsson <https://vimeo.com/41664890>

http://issuu.com/monicalarsson/docs/issuu_omnatterna

Artiklar om Eija-Liisa Ahtila

<http://www.theguardian.com/culture/2002/apr/30/artsfeatures1>

http://www.tft.ucla.edu/mediascape/Spring06_Eija-LiisaAhtila.pdf

http://www.huffingtonpost.com/stephen-knudsen/eijaliisa-ahtila-creature_b_4520350.html

Kurslitteratur:

Roland Barthes, *The death of the author*, 1977

Siri Hustvedt, *Den skakande kvinnan*, 2009. Norstedts

Gunnar D Hansson, *Behövs poetik? Finns regler? Är essäer konst?*

Andreas Gedin, *Essämetoden*

Arthur Koesler, *Om att inte tro på grymbeter*, Översättning: Tore Zetterholm

Henk Borgdorff, *The debate on research in the arts*

Cecilia Sjöholm, *Autonomi och egenart- konstnärlig forskning söker identitet*, Årsbok KFoU 2008, VR

Michael Biggs, *Lära av erfarenhet*

Mats Rosengren, *En kommentar till Michael Biggs*

Mika Hannula, *River Low Mountain High, contextualizing artistic research*, L&B *Artistic research*

Gertrud Sandqvist, *The Right to Think*, L&B *Artistic research*

Lena Dahlén, *Jag går från läsning till gestaltning*, ArtMonitor, 2012

Åsa Wikberg- Nilsson, *Research in a reflective practicum*

Åsa Sand, *Space in motion*

Henric Benesch, *Kroppar under träd - en miljö för konstnärlig forskning*, ArtMonitor, 2010

Magnus Bärtås, *You Told Me*, ArtMonitor, 2010

Otto von Busch, *FASHION-able, Hactivism and engaged fashion design*, Art Monitor, 2008

Kajsa Dahlberg, *Ett eget rum/Tusen bibliotek*, 2006

Rostock.seminariet, ArtMonitor, nr. 10 , Göteborg, 2013

Donald Broady: *Kulturens fält – Om Pierre Bourdieus sociologi*